

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

11 юли 2024 година *

„Преюдициално запитване — Валидност и тълкуване — Опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна — Директива 92/43/ЕИО — Член 12, параграф 1 — Строга система за опазване на животинските видове — Приложение IV — *Canis lupus* (вълк) — Равно третиране на държавите членки — Член 16, параграф 1 — Залавяне и транспортиране на екземпляр на диво животно от вида *canis lupus* — Оценка на състоянието на запазване на популациите от засегнатия вид — Географски обхват — Установяване на увреждането — Задоволително алтернативно решение“

По дело C-601/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landesverwaltungsgericht Tirol (Областен административен съд Тирол, Австрия) с акт от 19 септември 2022 г., постъпил в Съда на 19 септември 2022 г., в рамките на производство по дело

Umweltverband WWF Österreich,

ÖKOBÜRO — Allianz der Umweltbewegung,

Naturschutzbund Österreich,

Umweltdachverband,

Wiener Tierschutzverein

срещу

Tiroler Landesregierung,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: Ал. Арабаджиев (докладчик), председател на състава, Т. von Danwitz, Р. G. Xuereb, А. Kumin и I. Ziemele, съдии,

генерален адвокат: Т. Šarpeťa,

секретар: D. Dittert, началник-отдел,

* Език на производството: немски.

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 25 октомври 2023 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Umweltverband WWF Österreich и ÖKOBURO — Allianz der Umweltbewegung, а впоследствие за Umweltdachverband, от G. K. Jantschgi, Rechtsanwältin,
- за Wiener Tierschutzverein, от M. Lehner, подпомагана от C. Pichler, в качеството на експерт,
- за Tiroler Landesregierung, от J. Egger и C. Ranacher, в качеството на представители,
- за австрийското правителство, от A. Posch, J. Schmoll и A. Kögl, в качеството на представители,
- за датското правителство, от J.F. Kronborg и C. A.–S. Maertens, в качеството на представители,
- за френското правителство, от R. Bénard и M. De Lisi, в качеството на представители,
- за финландското правителство, от H. Leppo, в качеството на представител,
- за шведското правителство, от F.-L. Göransson и H. Shev, в качеството на представители,
- за Съвета на Европейския съюз, от T. Haas и A. Maceroni, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от C. Hermes и M. Noll-Ehlers, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 18 януари 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до валидността на член 12, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 1992 г., стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109), изменена с Директива 2013/17/ЕС на Съвета от 13 май 2013 година (ОВ L 158, 2013 г., стр. 193) (наричана по-нататък „Директивата за местообитанията“) във връзка с приложение IV към тази директива, както и до тълкуването на член 16, параграф 1 от нея.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между няколко организации за защита на животните и на околната среда, а именно Umweltverband WWF Österreich, ÖKOBURO — Allianz der Umweltbewegung, Naturschutzbund Österreich, Umweltdachverband и Wiener

Tierschutzverein, Tiroler Landesregierung (правителството на провинция Тирол, Австрия) по повод на предоставена от това правителство временна дерогация от забраната за ловуване на екземпляр на диво животно, което е от вида *canis lupus* (вълк).

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 1 от Директивата за местообитанията, озаглавен „Определения“, гласи:

„По смисъла на настоящата директива:

[...]

и) състояние на запазване на вид означава съвкупността от въздействия, които могат дългосрочно да повлияят върху разпространението и гъстотата на популациите на съответните видове на територията, посочена в член 2.

Състоянието на запазване се счита за „благоприятно“, ако:

- въз основа на данните от динамиката на вида може да се приеме, че този вид е жизнеспособен елемент на естественото си местообитание и ще продължи да бъде такъв в дългосрочен аспект, и
- естественият район на разпространение на този вид нито намалява, нито е вероятно да намалее в обозримо бъдеще, и
- налице е и вероятно ще продължава да бъде налице достатъчно голямо местообитание, което може в дългосрочен аспект да поддържа популацията на този вид;

[...]“.

4 Член 2 от тази директива предвижда:

„1. Настоящата директива има за цел да допринесе за осигуряване биологичното разнообразие чрез запазване на естествените местообитания, както и на дивата фауна и флора върху европейската територия на държавите членки, за които е валиден Договорът.

2. Мерките, взети в изпълнение на настоящата директива, имат за цел да запазят или възстановят благоприятното състояние на запазване на естествените местообитания и видовете диви животни и растения от интерес за Общността.

3. Мерките, взети в изпълнение на настоящата директива, вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености“.

5 Член 12, параграф 1 от посочената директива гласи:

„Държавите членки вземат необходимите мерки за въвеждане на строга система за опазване на животинските видове, посочени в приложение IV, буква а), в техните естествени области на разпространение, като се забраняват:

- а) всички форми на умишлено залавяне или убиване на взети от природата екземпляри от тези видове;
- б) умишлено обезпокояване на тези видове, особено през периодите на размножаване, отглеждане на малките, презимуване и миграция;
- в) умишлено унищожаване или вземане на яйца от природата;
- г) всяко повреждане или унищожаване на места за размножаване или почивка“.

6 Член 16, параграф 1 от тази директива гласи:

„В случай че няма друго задоволително решение и при условие че дерогацията няма вредно въздействие върху запазването на популациите от засегнатия вид в областта на естественото им разпространение на задоволително равнище, държавите членки могат да предоставят дерогация от разпоредбите на членове 12, 13 и 14 и от член 15, букви а) и б):

- а) с цел защита на представителите на дивата флора и фауна и за запазване на естествените местообитания;
- б) за предпазване от сериозно увреждане, особено на селскостопански култури, добитък, както и гори, риболовни райони, водите и други [обекти на право] на собственост;

[...]“.

7 В член 19, втора алинея от Директивата за местообитанията се уточнява, че „[п]оправките, необходими за адаптиране на приложение IV [от настоящата директива] към научния и техническия прогрес, се приемат от Съвета [на Европейския съюз] единодушно по предложение на [Европейската комисия]“.

8 Сред животинските видове „от интерес за Общността, които се нуждаят от строга защита“, изброени в списъка по буква а) от приложение IV към Директивата за местообитанията, е включен по-специално *canis lupus* (вълк), „с изключение на гръцките популации на север от 39-ия паралел; естонските популации, испанските популации на север от Дуеро; българските, латвийските, литовските, полските, словашките популации и финландските популации в зоната за контрол на северни елени, определена в параграф 2 от финландския закон № 848/90 от 14 септември 1990 г. за контрола на северни елени“.

Австрийското право

- 9 Член 36, параграф 2 от Tiroler Jagdgesetz (Закон на провинция Тирол за лова) от 15 юни 2004 г. (LGBI. 41/2004), в редакцията му от 30 юни 2022 г., приложима към фактите по главно производство (наричан по-нататък „ТЈГ 2004“), по същество гласи, че никакви диви животни не могат да се ловуват извън определения ловен период.
- 10 Член 52а от ТЈГ 2004, озаглавен „Особени мерки за предотвратяване на щети, причинени от мечки, вълци и рисове“, предвижда по същество в параграф 8, че въз основа на препоръка на съответния експертен консултативен съвет правителството на провинция Тирол може да установи с постановление, че определена мечка, вълк или рис представлява непосредствена опасност за сигурността на хората или сериозна непосредствена опасност за пасищните животни, както и за земеделските култури и селскостопанските съоръжения.
- 11 Съгласно член 52а, параграф 9 от ТЈГ 2004:

„При издаването на постановлението по параграф 8, при условие че е налице препоръка от експертния консултативен съвет и не е налице друго задоволително разрешение и когато няма друго задоволително решение и при условие че дерогацията същевременно няма вредно въздействие върху запазването на популациите от засегнатия вид в областта на естественото им разпространение на задоволително равнище, правителството на провинцията приема нарочен административен акт, с който постановява, че определени мечки, вълци или рисове могат да бъдат извадени от обхвата на забраната по член 36, параграф 2, първо изречение. Такива дерогации могат да бъдат разрешавани само:

- a) с оглед закрилата на други диви животни и растения, както и за опазване на техните естествени местообитания;
  - b) с оглед предотвратяване на сериозно увреждане на селскостопанските култури и добитъка, както и на горите, риболовните райони, водите и други обекти на правото на собственост;
  - c) в интерес на общественото здраве и обществената безопасност или поради други наложителни причини от по-важен обществен интерес, включително от социален или стопански характер, или с положителни последици за околната среда, и
  - d) с изследователски или образователни цели“.
- 12 Член 52 а, параграф 10 от ТЈГ 2004 г. гласи:

„В приетия на основание параграф 9 акт за дерогация във всички случаи се уточняват:

- a) целите, за които се предоставя дерогацията;
- b) животинският вид, за който се отнася дерогацията, както и, доколкото е приложимо, полът, възрастта или други идентификационни белези елементи за идентификация на екземпляра (екземплярите);
- c) периодът, за който се предоставя дерогацията;

- d) географският район, за който се предоставя дерогацията, и
- e) мерките, които са разрешени съгласно разпоредбите на настоящия закон и на приетите въз основа на него подзаконовни нормативни актове, като използването на определени оръжия или боеприпаси, на определени ловни съоръжения или прилагането на определени методи;
- f) доколкото е приложимо, други персонални и материални ограничения и предпоставки за предоставяне на дерогацията“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 В становище от 25 юли 2022 г. независим експертен консултативен съвет посочва, че между 10 юни и 2 юли 2022 г. точно идентифициран вълк, а именно вълкът с идентификатор 158МАТК, убива около 20 овце от стадо, намиращо се на незащитени пасища на територията на провинция Тирол. Тъй като счита, че този вълк представлява значителна непосредствена опасност за пасищните животни и тъй като е невъзможно да бъдат защитени въпросните високопланински пасища, този съвет препоръчва умъртвяването на посочения вълк.
- 14 В съответствие с това становище правителството на провинция Тирол установява с постановление от 26 юли 2022 г., че вълкът с идентификатор 158МАТК представлява значителна непосредствена опасност за пасищните животни и селскостопанските култури и съоръжения. Това постановление влиза в сила на 29 юли 2022 г. и е в сила за неограничено време.
- 15 Вследствие на това с решение от 29 юли 2022 г. правителството на провинция Тирол разрешава умъртвяването на вълка с идентификатор 158МАТК, като го изключва от предвидената в ТЈГ 2004 постоянна закрила. Освен това в посоченото решение се предвижда, че дерогацията от постоянната закрила на вида вълк е с ограничено приложение във времето, тъй като срокът на приложението ѝ изтича на 31 октомври 2022 г., а се спира да се прилага и преди тази дата, в случай че присъствието на вълка с идентификатор 158МАТК извън съответната географска зона е действително многократно доказано от молекулярно-биологична гледна точка.
- 16 На първо място, за да обоснове тази дерогация, в горепосоченото решение правителството на провинция Тирол се позовава на три вида увреждане, които са настъпили или има опасност да настъпят. Първо, става въпрос за увреждане, които може да се смята за причинено от вълка с идентификатор 158МАТК под формата на преки и непреки икономически загуби, свързани със загубата на убити животни, с допълнителните разходи за преждевременно слизване на животните от високопланинското пасище, с загуба на стойност за животновъдството, с увеличаване разходите за обгрижване и хранене на животните, които вече се отглеждат в земеделските стопанства по места, и с намаляването в дългосрочен план на отглежданите животни в местните земеделски стопанства в случай на преустановяване на пасищното им отглеждане. Второ, става въпрос за неимуществени вреди, произтичащи от загубата на радостта от отглеждане на добитък и психологическия стрес, претърпян от стопанисващите съответните високопланински пасища. Трето, става въпрос за косвени вреди, които не могат да бъдат приписани на вълка с идентификатор 158МАТК и които произтичат от изоставянето на земеделски стопанства, както и от

произтичащото от това намаляване на общия брой отглеждани животни. Това положение се дължало на неизползването на фуражните растения на високопланинските пасища, разпространението на горските площи, обрастването на пасищата с храсти, ерозията на почвата, както и на загубата ландшафтни зони, които са привлекателни и от голямо значение за свободното време и туризма.

- 17 На второ място, в акта от 29 юли 2022 г. правителството на провинция Тирол констатира липсата на задоволителна алтернатива, като уточнява, от една страна, че залавянето на взет от природата зрял вълк и трайното му държане в плен не представлява по-малко ограничително средство с оглед на значителното страдание, което би било причинено на вълка, който нямало да може да се приспособи към живота в плен, след като до този момент е живял на свобода. От друга страна, мерките за защита на стадата също не представлявали друго задоволително разрешение.
- 18 На трето място, що се отнася до състоянието на запазване на популациите от съответния вид в областта на естественото му разпространение, правителството на провинция Тирол уточнява, че в случая умъртвяването на екземпляр от вида вълк няма да има за последица засягане на благоприятното състояние на запазване на популацията от този вид в Алпите и че дори да се вземе предвид само австрийската територия, където състоянието на запазване все още е неблагоприятно, не би следвало да се очаква влошаване на това състояние или възпрепятстване на възстановяването в благоприятно състояние на запазване.
- 19 Жалбоподателите в главното производство обжалват решението от 29 юли 2022 г. пред Landesverwaltungsgericht Tirol (Областен административен съд Тирол, Австрия), който е запитващата юрисдикция, като твърдят, че това решение не отговаря на изискванията по член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията.
- 20 Този съд уточнява в самото начало, че макар решението на правителството на провинция Тирол от 29 юли 2022 г., с което се разрешава ловът на екземпляр вълк, да е в сила само до 31 октомври 2022 г., отговорът на настоящото преюдициално запитване все пак би се оказал релевантен в рамките на спора по главното производство, като се има предвид, че постановлението на провинция Тирол, на което се основава това решение, от своя страна няма ограничение във времето, така че във всеки момент би могло да се приеме ново решение относно вълка с идентификатор 158МАТК.
- 21 Що се отнася до съществуването на спора, запитващата юрисдикция отбелязва най-напред, че съгласно приложение IV към Директивата за местообитанията някои популации на вълци в Европейския съюз, сред които не е популацията на намиращия се на австрийска територия вид, са изключени от строгата система за опазване, въведена с член 12 от тази директива. Като приема обаче, че популацията на вълците в Австрия се е развила и следователно вече не може да се счита за изолирана, този съд иска да се установи дали запазването на тази популация в Австрия в списъка на животинските видове, които подлежат на строга защита, не противоречи на принципа на равенство между държавите членки, установен в член 4, параграф 2 ДЕС, ако и доколкото държавите членки, сред които Република Австрия, понастоящем се намират в същото или поне в сходно положение.
- 22 По-нататък, запитващата юрисдикция иска да се установи какъв е обхватът на територията, която следва да се вземе предвид при преценката на благоприятното състояние на запазване на вида вълк, в съответствие с изискването за предоставянето на дерогация по член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, доколкото в решение от

10 октомври 2019 г., Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola (C-674/17, EU:C:2019:851, т. 58), в рамките на такава преценка „компетентният национален орган следва да определи [това състояние на запазване], по-специално на национално ниво или евентуално за съответния биогеографски [регион], когато границите на тази държава членка [преминават през] няколко биогеографски [региона] или ако областта на естествено разпространение на вида го изисква и, доколкото е възможно, в трансграничен план“.

- 23 Освен това запитващата юрисдикция подчертава, че от Ръководството относно строгата защита на животинските видове от интерес за Общността съгласно Директивата за местообитанията, C(2021) 7301 final, предоставено от Комисията на 12 октомври 2021 г. (наричано по-нататък „Ръководството“), следва, че понятието „сериозно увреждане“ отчита икономическите интереси, поради което този съд иска да се установи дали косвеното бъдещо увреждане в икономически план, което не може да се смята, че е причинено от екземпляр вълк, като неизползването на фуражните растения на високопланинските пасища, разпространението на горските площи, обрастването на високопланинските пасища с храсти, ерозията на почвата, както и на загубата ландшафтни зони, които са привлекателни и от голямо значение за свободното време и туризма, могат да бъдат взети предвид при преценката на това понятие.
- 24 Накрая, тази юрисдикция се позовава на специфичното положение на провинция Тирол, характеризиращо се с малки по размер земеделски стопанства и с високопланински пасища, които не могат да бъдат защитени или които не могат да бъдат защитени с разумни и пропорционални мерки за защита на стадата, като поставянето на оградения, използването на овчарски кучета или съпровождането на стадата от пастири. Ето защо този съд иска да се установи дали е възможно тези особености да се вземат предвид при определянето на „друго задоволително разрешение“ по смисъла на член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията.
- 25 При тези обстоятелства Landesverwaltungsgericht Tirol (Областен административен съд Тирол, Австрия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1. Член 12, [параграф 1] във връзка с приложение IV към [Директивата за местообитанията], който изисква вълкът да подлежи на строгата система за защита, но изключва популации в няколко държави от това изискване, като за [Република] Австрия не е предвидена аналогична дерогация, нарушава ли закрепения в член 4, параграф 2 ДЕС „принцип на равно третиране на държавите членки“?
2. Член 16, параграф 1 от [Директивата за местообитанията], който разрешава дерогация от строгата система за защита на вълка само в случаите, когато по-специално дерогацията няма вредно въздействие върху запазването на популациите от засегнатия вид в „областта на естественото им разпространение“ „на задоволително равнище“, трябва ли да се тълкува в смисъл, че изисква запазване или възстановяване на благоприятното състояние на запазване не на национално ниво, а в областта на естествено разпространение на дадена популация, която в трансграничен план може да обхваща значително по-голям биогеографски район?

3. Трябва ли член 16, параграф 1, буква б) от [Директивата за местообитанията] да се тълкува в смисъл, че наред с пряката увреждане, причинено от даден вълк, като „сериозно увреждане“ следва да се квалифицира и (бъдещото) косвено увреждане на „националното стопанство“, което не може да се смята за причинено от даден вълк?
4. Трябва ли член 16, параграф 1 от [Директивата за местообитанията] да се тълкува в смисъл, че поради преобладаващите топографски структури, структурите на стопанствата във високопланинските пасища и на земеделските стопанства в провинция Тирол наличието на „други задоволителни решения“ следва да се преценява единствено с оглед на реалната възможност за осъществяване или и въз основа на икономически критерии?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 26 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 12, параграф 1 от Директивата за местообитанията във връзка с приложение IV към нея е валиден от гледна точка на принципа на равенство между държавите членки, установен в член 4, параграф 2 ДЕС, доколкото това приложение IV изключва от въведената с член 12 от посочената директива строга система за опазване популациите на вълци на територията на някои държави членки, но не и популацията на вълци на територията на Австрия.
- 27 По-специално запитващата юрисдикция поставя под съмнение валидността на член 12, тъй като с оглед на развитието на положението след влизането в сила на Директивата за местообитанията разграничението между, от една страна, държавите членки, чиято популация на вълците е изключена от строгата система за защита, и от друга страна, Република Австрия, на чиято територия този животински вид не се ползва от тази дерогация, повече не е обосновано, тъй като популацията на вълците на територията на Австрия повече не може да се изолира от останалите популации на вълци. Ето защо този съд иска да се установи дали липсата на дерогация от строгата система за защита по отношение на Република Австрия нарушава принципа на равно третиране.

По допустимостта

- 28 В самото начало следва да се отбележи, че в съдебното заседание Umweltverband WWF Österreich, ÖKOBURO — Allianz der Umweltbewegung и Umweltdachverband твърдят, че първият въпрос е недопустим, тъй като отговорът на този въпрос няма никакво значение за изхода на спора по главното производство. Според Съвета този въпрос е недопустим, тъй като спорът по главното производство се отнася единствено до член 16 от Директивата за местообитанията, но не и до член 12 от нея, до който се отнася разглеждания въпрос. Комисията по същество се присъединява към тези доводи на Съвета.
- 29 В това отношение следва да се припомни и че щом преюдициалните въпроси, които националният съд отправя на своя отговорност, се отнасят до валидността на норма от правото на Съюза, Съдът принципно е длъжен да се произнесе, освен когато не са спазени по-специално изискванията относно съдържанието на преюдициалното запитване в член 94 от Процедурния правилник на Съда или когато е ясно, че исканото тълкуване или преценка

на валидността на такава норма няма никаква връзка с действителността или предмета на спора по главното производство, или когато въпросът е хипотетичен (решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers et Institut national de la statistique et des études économiques*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 87 и цитираната съдебна практика).

- 30 В конкретния случай обаче е достатъчно да се констатира, както отбелязва генералният адвокат в точки 40 и 41 от представеното заключение, че ако Съдът установи, че член 12, параграф 1 от Директивата за местообитанията във връзка с приложение IV към нея е невалиден, това би повлияло на спора в главното производство, доколкото той се отнася до член 16, параграф 1 от посочената директива. На практика последната разпорежба представлява дерогация от този член 12. Дерогацията обаче не би могла да съществува без основното правило. С други думи, в такъв случай най-напред следва да се определи новото съдържание на член 12 от Директивата за местообитанията във връзка с приложение IV към нея, преди да се прецени дали дерогацията по член 16, параграф 1 от посочената директива е приложима към спора в главното производство и дори дали все още е необходимо да се използва тази дерогация.
- 31 С оглед на гореизложеното първият въпрос е допустим.

По същество

- 32 Следва да се припомни, че член 4, параграф 2 ДЕС предвижда, че Съюзът зачита равенството на държавите членки пред Договорите.
- 33 Освен това принципът на равно третиране изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако такова разграничение е обективно обосновано (вж. в този смисъл решение от 18 април 2024 г., *Dumitrescu и др./Комисия и Съд*, C-567/22 P—C-570/22 P, EU:C:2024:336, т. 67 и цитираната съдебна практика).
- 34 Съгласно постоянната съдебна практика нарушението на принципа на равно третиране поради различно третиране предполага, че разглежданите положения са сходни по отношение на всички характеризиращи ги елементи. Характеристиките на отделните положения, а оттам и сходството между тях трябва по-специално да бъдат определени и преценени в светлината на предмета и целта на разглежданите разпоредби, като в това отношение трябва да се вземат предвид и принципите и целите в съответната област, към която се отнася разглежданият акт (решение от 30 ноември 2023 г., *MG/BEI*, C-173/22 P, EU:C:2023:932, т. 46 и цитираната съдебна практика).
- 35 За да се отговори на първия поставен от запитващата юрисдикция въпрос, най-напред следва да се припомни, че валидността на акт на Съюза трябва да се преценява с оглед на данните, с които законодателят на Съюза е разполагал към датата на приемане на разглежданата правна уредба (решение от 22 февруари 2022 г., *Stichting Rookpreventie Jeugd и др.*, C-160/20, EU:C:2022:101, т. 67 и цитираната съдебна практика).
- 36 В случая Директивата за местообитанията е приета на 21 май 1992 г. и е изменена с Акта относно условията за присъединяване на Кралство Норвегия, Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция и промените в учредителните договори на Европейския съюз (ОВ С 241, 1994 г., стр. 21, и ОВ L 1, 1995 г., стр. 1) след присъединяването на Република Австрия към Европейския съюз на 1 януари 1995 г.

- 37 В това отношение, както е видно от представената на Съда преписка по делото, следва да се констатира, че към последната посочена дата Република Австрия не е формулирала резерви относно включването в приложение IV към Директивата за местообитанията на намиращата се на нейна територия популация на вълци, нито е представила никакво доказателство, с което може да се установи, че тя се е намирала в положение, сходно с това на другите държави членки, чиято популация на вълците към същата дата е била изключена от системата за строга защита.
- 38 Също така се налага изводът, че както правителството на провинция Тирол, така и австрийското правителство оспорват в становищата си валидността на член 12, параграф 1 от Директивата за местообитанията във връзка с приложение IV към нея поради благоприятното развитие на популацията на вълците на австрийска територия след присъединяването на Република Австрия към Европейския съюз, както е посочено в точка 27 от настоящото решение, което съответства именно на една от посочени в член 2 от тази директива цели, които се преследват с нея.
- 39 Освен това от същата директива следва, че тя позволява да се вземат предвид промените, които могат да настъпят в областта на Директивата за местообитанията — например политиката на Съюза в областта на околната среда, за която член 191, параграф 2 ДФЕС предвижда, че има за цел постигането на „високо равнище на защита, като взема предвид различното състояние на регионите в рамките на Съюза“ и че тя се основава по-специално на принципите на предпазните мерки и на превантивните действия. Всъщност, за да адаптира тази сложна техническа рамка, която е в непрестанно развитие, законодателят на Съюза включва в член 19, параграф 2 от тази директива клауза относно последващото развитие, която позволява на Съвета единодушно предложение на Комисията, да адаптира приложение IV към посочената директива към техническия и научния прогрес.
- 40 В това отношение е важно да се отбележи, че австрийското правителство по същество твърди, че законодателят на Съюза е трябвало да приложи член 19, параграф 2 от Директивата за местообитанията, за да извади популацията на вълци в Австрия от предвидената в член 12 от тази директива строга система за опазване.
- 41 По този начин следва да се приеме, че това правителство не поставя под въпрос самата валидност на посочената директива, а в действителност оспорва евентуално бездействие на законодателя на Съюза. Както обаче Съдът вече е приел, национална юрисдикция не може да иска от Съда да установи по реда на производството по преюдициално запитване неправомерно бездействие на институция на Съюза, което може да се установи само с оглед на такъв иск, предявен от държава членка на основание член 265 ДФЕС срещу институция, орган, служба или агенция на Съюза (вж. в този смисъл решение на Съда от 26 ноември 1996 г., T. Port, C-68/95, EU:C:1996:452, т. 53). Както уточнява австрийското правителство в съдебното заседание, до момента Република Австрия не е предявила такъв иск.
- 42 Следователно, дори да се предположи, че законодателят на Съюза е бил длъжен да предприеме действия, като на основание член 19 от Директивата за местообитанията адаптира приложение IV към нея, за да извади вълците в Австрия от строгата система за защита, това не променя факта, че евентуалното бездействие на законодателя на Съюза в това отношение не може да представлява основание за невалидност на член 12, параграф 1 от тази директива във връзка с посоченото приложение IV, както подчертава генералният адвокат в точка 60 от заключението си.

- 43 При всички положения е важно да се подчертае, от една страна, че в списъка на видовете, посочени в допълнение II към Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и естествените местообитания, открита за подписване на 19 септември 1979 г. в Берн (ОВ L 38, 1982 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 3, стр. 200) (наричана по-нататък „Бернската конвенция“) е запазено класифицирането на вълка като строго защитен вид съгласно тази конвенция, по която Съюзът е страна и която го обвързва по силата на международното право, както отбелязват Съветът и Комисията и както подчертава и генералният адвокат в точка 56 от представеното заключение.
- 44 От друга страна, както Съдът вече е постановил, от целите на Директивата за местообитанията, а именно да се осигури запазването или възстановяването в благоприятно състояние на запазване на естествените местообитания и видовете диви животни и растения от интерес за Европейския съюз, следва, че доколкото тази директива се отнася и до „запазването“ на благоприятно състояние на запазване, следва да се приеме, че видовете, които са достигнали такова състояние на запазване, трябва да бъдат защитени от всякакво влошаване на това състояние. Следователно член 12, параграф 1 от посочената директива не може да се тълкува в смисъл, че предвидената в тази разпоредба защита престава да се прилага за видовете, които са достигнали благоприятно състояние на запазване (вж. в този смисъл решение от 4 март 2021 г., Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 и C-474/19, EU:C:2021:166, т. 65 и 66).
- 45 В конкретния случай обаче, както е видно от представената на Съда преписка, макар популацията на вълците несъмнено да се завръща на австрийска територия, това не променя факта, както признава самото австрийско правителство в становището си и потвърждава в съдебното заседание, че тази популация не е в благоприятно състояние на запазване.
- 46 С оглед на изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че при разглеждането му не се установяват обстоятелства, които могат да засегнат валидността на член 12, параграф 1 от Директивата за местообитанията във връзка с приложение IV към нея.

По втория въпрос

- 47 С втория въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията следва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него условие — че предоставената по силата на тази разпоредба дерогация не трябва да оказва вредно въздействие върху поддържането в благоприятно състояние на запазване на популациите от засегнатия вид в областта на естественото им разпространение — трябва да се подлага на преценка, като се взема предвид единствено местната и националната територия на съответната държава членка, или като се взема предвид целият биogeографски регион, който надхвърля националните граници.
- 48 По-специално запитващата юрисдикция е склонна да приеме, че с оглед на решение от 10 октомври 2019 г., Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola (C-674/17, EU:C:2019:851), при проверката по член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията следва да се вземе предвид по-широк географски район от този на територията на Република Австрия, в резултат на което би бил отстранен рискът от влошаване на благоприятното състояние на запазване на вида вълк, който преобладава в този регион.

- 49 В това отношение най-напред следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, макар член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията да разрешава на държавите членки да предоставят дерогации от разпоредбите на членове 12—14 и на член 15, букви а) и б) от нея, дерогацията, приета на това основание, тъй като позволява на държавите членки да избегнат задълженията, произтичащи от строгата система за опазване на видовете в природата, зависи от условието да няма друго задоволително решение и дерогацията да няма вредно въздействие върху поддържането в благоприятно състояние на запазване на популациите от засегнатия вид в областта на естественото им разпространение (решение от 11 юни 2020 г., *Alianța pentru combaterea abuzurilor*, C-88/19, EU:C:2020:458, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 50 Освен това е важно да се подчертае, че член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, който прецизно и изчерпателно определя условията, при които държавите членки могат да предоставят дерогация от разпоредбите на членове 12—14 и на член 15, букви а) и б) от нея, представлява изключение от предвидената с тази директива система за опазване, което трябва да се тълкува ограничително и което възлага тежестта да се докаже изпълнението на изискванията във връзка с всяка дерогация на органа, който взема решението (решение от 11 юни 2020 г., *Alianța pentru combaterea abuzurilor*, C-88/19, EU:C:2020:458, т. 25 и цитираната съдебна практика).
- 51 Накрая, Съдът уточнява, че дерогацията, основаваща се на член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, може да съставлява единствено конкретно и еднократно прилагане в отговор на точно определени изисквания и специфични положения (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 41 и цитираната съдебна практика).
- 52 Както следва от точка 49 от настоящото решение, съгласно едно от посочените в член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията условия дерогацията не може да има вредно въздействие върху поддържането в благоприятно състояние на запазване на популациите от засегнатия вид в областта на естественото им разпространение. Действително, благоприятното състояние на запазване на горепосочените популации в тяхната област на естествено разпространение е предварително и необходимо условие за предоставяне на предвидените в член 16, параграф 1 от тази директива дерогации (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 55 и цитираната съдебна практика).
- 53 Във връзка с това следва да се припомни, че член 1, буква и) от Директивата за местообитанията определя състоянието на запазване като благоприятно, ако, първо, въз основа на данните от динамиката на вида може да се приеме, че този вид е жизнеспособен елемент на естественото си местообитание и ще продължи да бъде такъв в дългосрочен аспект, второ, областта на естествено разпространение на този вид нито намалява, нито е вероятно да намалее в обозримо бъдеще, и трето, налице е и вероятно ще продължава да бъде налице достатъчно голямо местообитание, което може в дългосрочен аспект да поддържа популацията на този вид (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 56).
- 54 Следователно дерогацията по член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията трябва да се основава на критерии, определени така, че да се осигури дългосрочно запазване на динамиката и социалната стабилност на засегнатия вид (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 57).

- 55 От това следва, че когато се преценява предоставянето на дерогация на основание споменатия член 16, параграф 1, компетентният национален орган следва да определи, по-специално на национално ниво или евентуално за съответния биогеографски регион, когато границите на тази държава членка преминават през няколко биогеографски региона или ако областта на естествено разпространение на вида го изисква и, доколкото е възможно, в трансграничен план, най-напред състоянието на запазване на популациите на засегнатите видове и, на второ място, географските и демографски въздействия, които планираните дерогации могат да окажат върху него (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 58).
- 56 В допълнение оценката на въздействието от дадена дерогация върху зоната на местна популация обикновено е необходима, за да се определи влиянието ѝ върху състоянието на запазване на въпросната популация в по-широк мащаб. Действително, доколкото, както следва от точка 51 от настоящото решение, подобна дерогация трябва да отговаря на точно определени изисквания и специфични положения, последиците от подобна дерогация обикновено ще се проявят най-непосредствено в местната зона, към която е насочена дерогацията (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 59).
- 57 От изложеното следва, що се отнася до първия етап от преценката на дерогацията, основаваща се на член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, така както тази преценка е описана в точка 55 от настоящото решение, че както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 73 и 75 от представеното заключение, благоприятното състояние на запазване на засегнатия животински вид трябва да съществува и да се оцени, на първо място и задължително, на местно и национално равнище, така че неблагоприятното състояние на запазване на територията на държава членка или на част от нея да не бъде прикрито от резултатите от преценката, извършена само на трансгранично равнище, от която може да следва, че посоченият вид е в благоприятно състояние на запазване.
- 58 Това е така, защото само когато състоянието на запазване на засегнатия животински вид се окаже благоприятно на местно и национално равнище, може, на второ място, да се мисли за извършване на преценка на трансгранично равнище, ако това е възможно с оглед на наличните данни. Всъщност, както подчертава генералният адвокат в точка 78 от представеното заключение, отчитането на състоянието на запазване на това равнище има за цел да се избегне предоставянето на дерогация, основаваща се на член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, в полза на държава членка, на чиято територия състоянието на запазване на посочения вид е благоприятно, макар това състояние на запазване да е неблагоприятно на трансгранично равнище.
- 59 Това тълкуване е в сила и за втория етап от преценката, която трябва да се извърши съгласно посочената в точка 55 от настоящото решение разпоредба, а именно определянето на въздействието на такава дерогация върху състоянието на запазване на засегнатия животински вид.
- 60 Ето защо в съответствие със съдебната практика, цитирана в точки 55 и 56 от настоящото решение, следва да се приеме, че оценката на въздействието на дерогация, предоставена на основание член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, трябва да се извърши,

на първо място, на местно и национално равнище и в случай на благоприятно за това равнище състояние на запазване, доколкото е възможно, на второ място, в трансграничен план.

- 61 Освен това този извод се потвърждава от прочита на точка 3-64 от Ръководството, където Комисията посочва, от една страна, че с оглед по-специално на текста на член 16 от Директивата за местообитанията, в който се говори за „популациите от засегнатия вид“, горепосочената оценка „в повечето случаи трябва да се извършва на по-ниско равнище [(например на равнище на определена зона, на определена популация)] от биоеографския [регион], за да бъде значима от екологична гледна точка“ и да даде отговор на специфични проблеми. От друга страна, в тази точка се уточнява, че „[о]ценката на по-ниско равнище след това ще трябва да се сравни със ситуацията в по-голям мащаб (напр[имер] биоеографски, трансграничен или национален), за да се получи пълна картина на ситуацията“.
- 62 На следващо място обаче следва да се отбележи, че Съдът вече е постановил, че за целите на тази оценка не би могла да се вземе предвид частта от областта на естествено разпространение на съответната популация, простираща се в някои части от територията на трета държава, която не е обвързана със задълженията за строга защита на видовете от интерес за Съюза (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 60).
- 63 В конкретния случай, както подчертават правителството на провинция Тирол и австрийското правителство, в разгледаната в точки 58 и 60 от настоящото решение хипотеза, както и при условие че запитващата юрисдикция провери дали това е така, биха могли да бъдат взети предвид териториите на Конфедерация Швейцария и на Княжество Лихтенщайн с оглед на преценката на трансграничното въздействие на предоставената на основание член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията дерогация върху състоянието на запазване на вълка, като се има предвид, че тези трети държави са длъжни да спазват разпоредбите на Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания, открита за подписване на 19 септември 1979 г. в Берн.
- 64 Накрая трябва да се подчертае също, че съгласно принципа на предпазните мерки, закрепен в член 191, параграф 2 ДФЕС, ако след разглеждането на най-добрите налични научни данни въпросът дали подобна дерогация ще има вредно въздействие върху поддържането или възстановяването на благоприятно състояние на запазване на популациите от застрашен от изчезване вид продължава да буди съмнения, държавата членка трябва да се въздържа от нейното приемане или прилагане (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 66).
- 65 Ето защо за целите на прилагането на член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията запитващата юрисдикция следва да провери по-специално дали популацията на вълци се намира в благоприятно състояние на запазване, на първо място, на равнище на провинция Тирол, както и на национално равнище, и евентуално предвид наличните данни, на второ място, на трансгранично равнище.
- 66 С оглед на всички изложени съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията следва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него условие — че предоставената по силата на тази разпоредба дерогация не трябва да оказва вредно въздействие върху поддържането в благоприятно състояние на

запазване на популациите от засегнатия вид в тяхната област на естествено разпространение — може да се подлага на преценка, като с оглед на наличните данни се вземе предвид ситуацията в биогеографския регион, който надхвърля националните граници, единствено когато предварително е установено, че тази дерогация не оказва вредно въздействие върху поддържането на такова благоприятно състояние на запазване на равнище на местната и националната територия на съответната държава членка.

По третия въпрос

- 67 С третия въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 16, параграф 1, буква б) от Директивата за местообитанията трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „сериозно увреждане“ обхваща бъдещите косвени вреди, които не могат да се смятат за причинени от екземпляра от животинския вид, по отношение на който е предоставена дерогацията съгласно тази разпоредба.
- 68 По-специално тази юрисдикция поставя въпроса за косвените вреди, които не могат да се смятат за причинени само от вълка, нападал овцете на територията на провинция Тирол и които вреди произтичат от изоставянето на земеделски стопанства, както и от произтичащото от това намаляване на общия брой отглеждани животни.
- 69 В това отношение в самото начало следва да се припомни, че съгласно член 16, параграф 1, буква б) от Директивата за местообитанията държавите членки могат да предоставят дерогация от член 12 от нея, за да предотвратят сериозно увреждане, по-специално на селскостопански култури, добитък, както и гори, риболовни райони, водите и други обекти на право на собственост.
- 70 Така от самия текст на член 16, параграф 1, буква б) от Директивата за местообитанията следва, че тази разпоредба не изисква настъпването на сериозно увреждане като предпоставка за приемането на мерки за дерогация (решение от 14 юни 2007 г., Комисия/Финландия, C-342/05, EU:C:2007:341, т. 40). Всъщност, тъй като посочената разпоредба има за цел да предотврати сериозното увреждане, в това отношение е достатъчно да е налице голяма вероятност да настъпи такова.
- 71 Както обаче отбелязва по същество Комисията в точка 3-24 от Ръководството, е необходимо, от една страна, това бъдещо увреждане да не е чисто хипотетично, което трябва да се обоснове с доказателства, и от друга страна, това увреждане следва поне до голяма степен да се дължи на животинския вид, към който е насочена дерогацията.
- 72 В случая обаче, както бе посочено в точка 68 от настоящото решение, видът увреждане, посочен от запитващата юрисдикция в рамките на третия въпрос, не се отнася до специфични икономически интереси, а до евентуално дългосрочно макроикономическо развитие, така че това увреждане прилича по-скоро на абстрактен риск, чиято голяма вероятност от настъпване не е доказана.
- 73 Освен това да се приеме, че такова увреждане, което не може да се смята за причинено от екземпляра от популацията вълци, предмет на дерогацията по член 16, параграф 1, буква б) от Директивата за местообитанията, и което може да се дължат на различни и многобройни причини, може да попадне в приложното поле на тази разпоредба, би означавало да се пренебрегне посоченото в точка 71 от настоящото решение изискване за наличие на

причинно-следствена връзка между, от една страна, предоставянето на дерогацията, и от друга страна, увреждането, причинено от животинския вид, за който се отнася тази дерогация.

- 74 При тези условия следва да се приеме, че понятието „сериозно увреждане“, съдържащо се в член 16, параграф 1, буква б) от Директивата за местообитанията, не обхваща бъдещите косвени вреди, които не може да се смятат за причинени от животинския екземпляр, предмет на предоставената съгласно тази разпоредба дерогация.
- 75 С оглед на всички изложени съображения на третия въпрос следва да се отговори, че член 16, параграф 1, буква б) от Директивата за местообитанията трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „сериозно увреждане“ не обхваща бъдещите косвени вреди, които не могат да се смятат за причинени от екземпляра от животинския вид, по отношение на който е предоставена дерогацията съгласно тази разпоредба.

По четвъртия въпрос

- 76 С четвъртия въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията трябва да се тълкува в смисъл, че когато определят дали е налице „друго задоволително решение“ по смисъла на тази разпоредба, компетентните национални органи са длъжни да подложат на преценка само техническата осъществимост на другите алтернативни мерки, или трябва да вземат предвид и определени икономически критерии.
- 77 В това отношение запитващата юрисдикция иска да установи дали мерките за защита на стадата добитък, сред които поставянето на ограждения, използването на овчарски кучета или съпровождането на стадата от пастири, представляват алтернативни мерки на умъртвяването на вълка, извършил нападенията, които са задоволителни по смисъла на член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, когато прилагането на такива мерки е свързано с разходи в особено висок размер.
- 78 За да се отговори на посочения въпрос, най-напред следва да се припомни, че дерогация по член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията може да бъде предоставена само при липса на алтернативна мярка, позволяваща задоволително постигане на преследваната цел, при едновременно спазване на предвидените с тази директива забрани (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 47).
- 79 Освен това Съдът е постановил, че тази разпоредба изисква от държавите членки да изложат точна и достатъчна мотивация за липсата на друго задоволително решение, позволяващо да се постигнат изтъкнатите в подкрепа на съответната дерогация цели. Така компетентните национални органи следва да установят, че предвид по-специално най-добрите релевантни научни и технически познания, както и в светлината на обстоятелствата, свързани с конкретно разглежданото положение, няма никакво друго задоволително решение, позволяващо да се постигне преследваната цел (решение от 10 октомври 2019 г., *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, EU:C:2019:851, т. 49 и 51).
- 80 Следователно условието за липса на друго задоволително решение, за да се обоснове предоставянето на дерогация по член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията, представлява специфичен израз на принципа на пропорционалност, който като общ

принцип на правото на Съюза изисква приетите актове да не надхвърлят границите на подходящото и необходимото за осъществяването на легитимните цели, преследвани от съответната правна уредба, като се има предвид, че когато съществува избор между няколко подходящи мерки, трябва да се прибегне до мярката, която създава най-малко ограничения, а породените от нея неудобства не трябва да са несъразмерни с тези цели (вж. в този смисъл решение от 16 февруари 2022 г., Унгария/Парламент и Съвет, C-156/21, EU:C:2022:97, т. 340 и цитираната съдебна практика).

- 81 От това следва, че преценката на това условие изисква да се претеглят всички разглеждани интереси и критерии, които следва да се вземат предвид, като предимствата и недостатъците от екологично, икономическо и социално естество, за да може да се определи кое е оптималното решение. За тази цел, както по същество предлага Комисията в точка 3-51 от Ръководството, компетентните национални органи трябва да проучат възможността за прилагане на превантивните нелетални средства, състоящи се по-специално в прилагането на мерки за превенция на посегателствата срещу стадата, като по-специално посочените в точка 77 от настоящото решение, както и в приемането на мерки за адаптиране, доколкото е възможно, на човешките практики, които пораждат конфликти, за да се способства установяването на култура на съвместно съществуване между популацията на вълците, стадата добитък и животновъдите, която необходимост е призната от австрийското правителство в съдебното заседание.
- 82 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 2, параграф 3 от Директивата за местообитанията мерките, взети в изпълнение на тази директива, вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености, поради което икономическите разходи за възможна от техническа гледна точка алтернативна мярка могат да бъдат взети предвид по-специално в рамките на някои от критериите, които трябва да бъдат претеглени, без обаче да са от решаващо значение. Всъщност не може да се приеме, че друго задоволително разрешение може изначално да бъде отхвърлено с единственото основание, че икономическите разходи за неговото прилагане са в особено висок размер.
- 83 В това отношение следва да се уточни, че както подчертава генералният адвокат в точки 108, 112 и 114 от представеното заключение, преценката на пропорционалността на дадена алтернативна от икономическа гледна точка мярка трябва да се извърши с оглед на задълженията на държавите членки по член 12 от Директивата за местообитанията да изготвят мерки и планове за системно управление, необходими за осигуряване на строгата защита на засегнатия животински вид, които могат да бъдат финансирани по-специално по програми за финансиране на равнището на Съюза. По-конкретно изпълнението на тези програми и на тези планове за управление може да наложи определени промени в съответните селскостопански дейности, като посочените в точка 81 от настоящото решение, които по необходимост са съпътствани с определени разходи и които предвид припомнените в точка 44 от настоящото решение цели на Директивата за местообитанията, насочени към запазване или възстановяване благоприятното състояние на запазване на естествените местообитания и видовете диви животни и растения от интерес за Европейския съюз, не могат да представляват достатъчно основание, за да се позволи, в съответствие с член 16, параграф 1, буква б) от Директивата за местообитанията, предоставянето на дерогация от предвидените в член 12 от тази директива забрани (вж. в този смисъл решение от 15 март 2012 г., Комисия/Полша C-46/11, EU:C:2012:146, т. 31).

- 84 Ето защо, за да се постигнат преследваните с Директивата за местообитанията цели, икономическите разходи за дадена алтернативна мярка на умъртвяването на екземпляр от строго защитен животински вид, е важно да бъдат претеглени спрямо екологичните разходи на това умъртвяване. В това отношение следва да се уточни, че в конкретния случай правителството на провинция Тирол отбелязва в съдебното заседание неуспеха на мярката, целяща елиминирането чрез умъртвяване на разглеждания екземпляр вълк.
- 85 Следователно запитващата юрисдикция трябва да се увери, че в решението си от 29 юли 2022 г. правителството на провинция Тирол правилно е оценило, въз основа на най-добрите налични научни и технически познания, другите възможни разрешения, каквито са мерките за защита на високопланинските пасища, като вземе предвид по-специално икономическите им последици, без последните да са от решаващо значение, и като ги съпостави с общата цел за запазване или възстановяване в благоприятно състояние на запазване на популацията на вълците на нейна територия.
- 86 С оглед на всички изложени съображения на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията трябва да се тълкува в смисъл, че когато определят дали е налице „друго задоволително решение“ по смисъла на тази разпоредба, компетентните национални органи са длъжни въз основа на най-добрите налични научни и технически познания да подложат на преценка другите възможни разрешения, като вземат предвид по-специално техните икономически последици, без последните да са от решаващо значение, и ги претеглят спрямо общата цел за запазване или възстановяване в благоприятно състояние на запазване на засегнатия животински вид.

По съдебните разноски

- 87 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

- 1) При разглеждането на първия въпрос не се установяват обстоятелства, които могат да засегнат валидността на член 12, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна, изменена с Директива 2013/17/ЕС на Съвета от 13 май 2013 година, във връзка с приложение IV към Директива 92/43, изменена с Директива 2013/17.
- 2) Член 16, параграф 1 от Директива 92/43, изменена с Директива 2013/17, следва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него условие — че предоставената по силата на тази разпоредба дерогация не трябва да оказва вредно въздействие върху поддържането в благоприятно състояние на запазване на популациите от засегнатия вид в тяхната област на естествено разпространение — може да се подлага на преценка, като с оглед на наличните данни се вземе предвид ситуацията в биогеографския регион, който надхвърля националните граници, единствено

когато предварително е установено, че тази дерогация не оказва вредно въздействие върху поддържането на такова благоприятно състояние на запазване на равнище на местната и националната територия на съответната държава членка.

- 3) Член 16, параграф 1, буква б) от Директива 92/43, изменена с Директива 2013/17, трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „сериозно увреждане“ не обхваща бъдещите косвени вреди, които не могат да се смятат за причинени от екземпляра от животинския вид, по отношение на който е предоставена дерогацията съгласно тази разпоредба.**
- 4) Член 16, параграф 1 от Директива 92/43, изменена с Директива 2013/17, трябва да се тълкува в смисъл, че когато определят дали е налице „друго задоволително решение“ по смисъла на тази разпоредба, компетентните национални органи са длъжни въз основата на най-добрите налични научни и технически познания да подложат на преценка другите възможни разрешения, като вземат предвид по-специално техните икономически последици, без последните да са от решаващо значение, и ги претеглят спрямо общата цел за запазване или възстановяване в благоприятно състояние на запазване на засегнатия животински вид.**

Подписи